

PRAWO FARMACEUTYCZNE

Magdalena Krekora
Marek Świerczyński, Elżbieta Traple

ZAGADNIENIA PRAWNE

3. WYDANIE

PRAWO FARMACEUTYCZNE

Magdalena Krekora
Marek Świerczyński, Elżbieta Traple

ZAGADNIENIA PRAWNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

3. WYDANIE

Stan prawny na 23 października 2019 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne rozdziały napisali:

Magdalena Krekora – 1–3, 5, 7.4.2.10, 8–10

Marek Świerczyński – 4, 6, 7.1–7.4.2.9, 7.5

Elżbieta Traple – 11

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8160-915-9
3. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Rozdział 1	
Zakres regulacji (<i>Magdalena Krekora</i>)	23
Rozdział 2	
Definicje (<i>Magdalena Krekora</i>)	31
2.1. Definicje zawarte w Prawie farmaceutycznym	31
2.2. Definicje – dyrektywa 2001/83/WE i 2001/82/WE	68
2.3. Definicje – dyrektywa 2001/20/WE i rozporządzenie nr 536/2014	71
2.4. Definicje – dyrektywa 2017/1572 i 91/412/EWG	77
2.5. Definicje – rozporządzenie nr 1901/2006	78
2.6. Definicje – rozporządzenie nr 141/2000 i nr 847/2000	79
Rozdział 3	
Dopuszczanie do obrotu (<i>Magdalena Krekora</i>)	85
3.1. Zasady ogólne	85
3.2. Produkty z pogranicza	88
3.3. Szczególne zasady dopuszczania do obrotu	91
3.4. Dokumentacja	95
3.4.1. Zasady ogólne	95
3.4.2. Format	96
3.4.3. Wymagania ogólne	98
3.4.3.1. Dane administracyjne i wymagania formalne	98
3.4.3.2. Wyniki badań	101
3.4.3.3. Nadzór nad bezpieczeństwem stosowania produktów leczniczych	103
3.4.3.4. Raporty ekspertów	105
3.4.3.5. Charakterystyka Produktu Leczniczego	106
3.4.3.6. Informacje dotyczące wytwarzania	110
3.4.3.7. Opakowanie i ulotka	110
3.5. Przedrejestracyjna inspekcja miejsca wytwarzania	111

3.6. Szczególne regulacje dotyczące dokumentacji produktów leczniczych....	112
3.6.1. Produkty radiofarmaceutyczne.....	112
3.6.2. Produkty krwiopochodne.....	113
3.6.3. Produkty lecznicze składające się z organizmu genetycznie zmodyfikowanego lub zawierającego taki organizm	114
3.6.4. Produkty dopuszczone do obrotu na podstawie zgody podmiotu odpowiedzialnego.....	114
3.6.5. Produkty generyczne	116
3.6.6. Produkty o ugruntowanym zastosowaniu medycznym.....	122
3.6.7. Określone surowce, leki farmakopealne i niektóre weterynaryjne ...	125
3.6.8. Produkty lecznicze weterynaryjne.....	125
3.6.9. Tradycyjne produkty lecznicze roślinne	129
3.6.10. Produkty homeopatyczne	134
3.6.11. Produkty lecznicze ze wskazaniem pediatrycznym.....	138
3.6.12. Produkty lecznicze sieroce.....	138
3.7. Pozwolenie na dopuszczenie do obrotu produktu leczniczego.....	140
3.7.1. Właściwe organy.....	140
3.7.2. Postępowanie narodowe.....	141
3.7.3. Postępowanie narodowe wszczynane z urzędu	145
3.7.4. Terminy załatwienia sprawy.....	148
3.7.5. Postępowanie zdecentralizowane i postępowanie wzajemnego uznania.....	152
3.7.6. Procedura wyjaśniająca	163
3.7.7. Import równoległy	164
3.7.8. Dystrybucja równoległa.....	172
3.7.9. Pozwolenie na dopuszczenie do obrotu	173
3.7.10. Kategorie dostępności produktu leczniczego.....	175
3.7.11. Pozwolenie warunkowe	177
3.7.12. Obowiązki podmiotu odpowiedzialnego	179
3.7.13. Stosowanie Farmakopei.....	188
3.7.14. Opakowanie i oznakowanie produktu leczniczego.....	188
3.7.15. Substancje pomocnicze.....	190
3.7.16. Rejestr produktów leczniczych.....	190
3.7.17. Okres ważności pozwolenia.....	191
3.7.18. Odmowa wydania pozwolenia	194
3.7.19. Zmiana danych objętych pozwoleniem	196
3.7.20. Cofnięcie pozwolenia.....	199
3.7.21. Wygaśnięcie pozwolenia – „klauzula zachodzącego słońca”	201
3.7.22. Dostęp do Rejestru i dokumentacji produktu leczniczego	202
3.7.23. Stosowanie Kodeksu postępowania administracyjnego.....	205
3.7.24. Opłaty.....	214
3.7.25. Wyznaczenie przedstawiciela podmiotu odpowiedzialnego	215

3.7.26. Odpowiedzialność za produkt.....	216
3.7.27. Środki zaskarżenia	217
3.7.27.1. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy	217
3.7.27.2. Skarga do sądu administracyjnego	218
3.8. Nadzór nad bezpieczeństwem stosowania produktów leczniczych	220
3.8.1. Zadania Prezesa URPL	220
3.8.2. Zgłaszanie działań niepożądanych.....	222
3.8.3. Obowiązki podmiotu odpowiedzialnego w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem stosowania produktu leczniczego.....	222
3.8.4. Przekazywanie zgłoszeń.....	224
3.8.5. Raporty.....	224
3.8.6. Ograniczenia stosowania produktu leczniczego	226
3.8.7. Monitorowanie.....	227
3.8.8. Procedura unijna	228
3.8.9. Badanie bezpieczeństwa	229
3.8.10. Porozumienie	231
3.8.11. Informacje o zagrożeniu.....	231

Rozdział 4

Badania kliniczne (Marek Świerczyński).....	233
4.1. Uwagi wstępne.....	233
4.2. Informacje ogólne	237
4.3. Źródła prawa.....	244
4.4. Dobra Praktyka Kliniczna	248
4.5. Podstawowe definicje.....	249
4.5.1. Sponsor.....	250
4.5.2. Badacz/główny badacz	253
4.5.3. Ośrodek badawczy oraz organizacja prowadząca badanie kliniczne na zlecenie (CRO).....	254
4.5.4. Definicja uczestnika badania klinicznego	256
4.5.5. Badanie kliniczne	257
4.5.6. Badanie kliniczne weterynaryjne.....	261
4.5.7. Badania kliniczne niekomercyjne.....	262
4.5.8. Badania nieinterwencyjne.....	264
4.5.9. Badanie kliniczne a stosowanie leków <i>off-label</i>	266
4.5.10. Badania marketingowe i rynkowe	267
4.5.11. Monitorowanie badań klinicznych.....	267
4.5.12. Dokumentacja badania klinicznego	269
4.6. Umowy w sprawie badań klinicznych.....	271
4.7. Ubezpieczenie.....	281
4.8. Przeniesienie danych	285
4.9. Ochrona danych osobowych	286

4.9.1. Przetwarzanie danych osobowych pacjentów – uczestników badań klinicznych	287
4.9.2. Przetwarzanie danych osobowych badaczy	290
4.9.3. Obowiązki przy powierzeniu przetwarzania danych	291
4.10. Rozpoczęcie badań klinicznych.....	292
4.10.1. Przesłanki przeprowadzenia badań klinicznych	292
4.10.2. Warunki formalne przeprowadzenia badań klinicznych.....	295
4.10.2.1. Dokumentacja do wniosku o rozpoczęcie badania klinicznego.....	297
4.10.2.2. Opinia komisji bioetycznej.....	300
4.10.2.3. Następcze zmiany, np. w protokole badania	308
4.11. Wybrane aspekty prowadzenia badania klinicznego	309
4.11.1. Świadoma zgoda uczestnika badania klinicznego.....	309
4.11.2. Badanie małoletnich.....	315
4.11.3. Badanie osób całkowicie ubezwłasnowolnionych i mających pełną zdolność do czynności prawnych, które nie są w stanie wyrazić opinii w sprawie swojego uczestnictwa w badaniu klinicznym	318
4.11.4. Materiały dostarczane uczestnikom	319
4.11.5. Problem wynagrodzenia uczestników.....	320
4.12. Obowiązki sponsora i badacza.....	321
4.12.1. Obowiązki badacza.....	321
4.12.2. Obowiązki sponsora.....	323
4.13. Przedterminowe zakończenie badania leczniczego.....	326
4.13.1. Obowiązki informacyjne sponsora.....	328
4.13.2. Zakończenie badania przez Prezesa URPL.....	329
4.13.3. Obowiązki informacyjne Prezesa URPL.....	329
4.14. Dostęp do dokumentacji badania klinicznego	330
4.15. Zasady odpowiedzialności prawnej sponsora, badacza i podmiotu prowadzącego ośrodek	332
4.15.1. Uwagi ogólne.....	332
4.15.2. Odpowiedzialność cywilna badacza i sponsora względem pacjenta	335
4.15.3. Odpowiedzialność cywilna ośrodka badawczego	337
4.15.4. Odpowiedzialność karna i dyscyplinarna	339
4.16. „Postfaktyczne” stwierdzenie niezgodności badania z pozwoleniem ...	341
4.17. Badania kliniczne weterynaryjne.....	342
4.18. Tak zwane <i>aftercare programs</i> oraz badania kliniczne w stanach nagłych	344
4.19. Podsumowanie	346

Rozdział 5

Wytwarzanie i import produktów leczniczych (Magdalena Krekora)	347
5.1. Działalność objęta zezwoleniami.....	347
5.2. Podjęcie wytwarzania lub importu produktów leczniczych.....	351
5.3. Inspekcja warunków wytwarzania za granicą.....	354
5.4. Wytwarzanie produktu leczniczego terapii zaawansowanej.....	357
5.5. Wymagania niezbędne do uzyskania zezwolenia na wytwarzanie/ import.....	360
5.6. Zezwolenie na wytwarzanie/import	362
5.7. Terminy załatwienia sprawy.....	364
5.8. Rejestr Wytwórców i Importerów Produktów Leczniczych.....	365
5.9. Obowiązki wytwórcy/importera.....	365
5.10. Dobra Praktyka Wytwarzania.....	371
5.11. Zabezpieczenia	373
5.12. Cofnięcie zezwolenia na wytwarzanie.....	375
5.13. Stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia.....	376
5.14. Inspekcja miejsca wytwarzania	377
5.15. Zaświadczenie o spełnianiu wymagań Dobrej Praktyki Wytwarzania....	380
5.16. Koszty przeprowadzenia inspekcji.....	383
5.17. Osoba wykwalifikowana.....	383
5.18. Umowa o wytwarzanie produktów leczniczych	388
5.19. Odpowiedzialność za wytwarzany produkt	390
5.20. Wytwarzanie i dystrybucja substancji czynnych.....	391

Rozdział 6

Reklama produktów leczniczych (Marek Świerczyński)	399
6.1. Źródła prawa.....	399
6.2. Definicja produktu leczniczego w kontekście reklamy	403
6.3. Definicja reklamy produktu leczniczego	405
6.4. Działania uznane wprost za reklamę produktów leczniczych	415
6.4.1. Reklama produktu leczniczego kierowana do publicznej wiadomości a reklama produktu leczniczego kierowana do osób uprawnionych do wystawiania recept lub osób prowadzących obrot produktami leczniczymi	415
6.4.2. Warunki prowadzenia reklamy kierowanej do specjalistów według kodeksów etycznych.....	421
6.4.3. Odwiedzanie osób uprawnionych do wystawiania recept lub osób prowadzących obrót produktami leczniczymi przez przedstawicieli handlowych lub medycznych	422
6.4.4. Dostarczanie próbek produktów leczniczych	423

6.4.5. Sponsorowanie spotkań promocyjnych oraz konferencji, zjazdów i kongresów naukowych dla osób upoważnionych do wystawiania recept lub osób prowadzących obrót produktami leczniczymi.....	429
6.4.6. Formy reklamy wyróżnione w rozporządzeniu.....	431
6.4.7. Reklama a sponsorowanie audycji telewizyjnych i radiowych.....	434
6.4.8. Reklama działalności aptek i reklama prowadzona w aptece. Reklama w placówkach zdrowotnych.....	436
6.4.9. Wizyty przedstawicieli w placówkach.....	439
6.4.10. Reklama pełna i reklama skrócona (będąca przypomnieniem) ...	442
6.5. Reklama produktów leczniczych weterynaryjnych i roślinnych.....	444
6.6. Reklamowanie kilku produktów leczniczych.....	446
6.7. Wyłączenia dotyczące reklamy produktów leczniczych.....	448
6.7.1. Informacje umieszczone na opakowaniach oraz załączone do opakowań.....	449
6.7.2. Korespondencja, której towarzyszą materiały informacyjne o charakterze niepromocyjnym.....	449
6.7.3. Ogłoszenia o charakterze informacyjnym niekierowane do publicznej wiadomości.....	450
6.7.4. Katalogi handlowe lub listy cenowe.....	451
6.7.5. Informacje dotyczące zdrowia lub chorób ludzi i zwierząt.....	452
6.7.6. Udostępnianie CHPL.....	454
6.7.7. Uprawnienia GIF oraz GLW w zakresie reklamy produktów leczniczych.....	455
6.7.8. Obowiązki podmiotu odpowiedzialnego i importera równoległego.....	457
6.7.9. Zakazy dotyczące reklamy produktów leczniczych.....	460
6.7.9.1. Zakaz wprowadzania w błąd.....	461
6.7.9.2. Zakaz prowadzenia reklamy niezgodnie z zatwierdzoną CHPL.....	463
6.7.9.3. Zakaz przypisywania określonych właściwości produktowi leczniczemu.....	466
6.7.9.4. Zakaz gwarantowania skutku produktu leczniczego oraz porównań do innych produktów leczniczych lub metody leczenia.....	467
6.7.9.5. Zakaz kierowania do publicznej wiadomości reklamy niektórych kategorii leków.....	470
6.7.9.6. Zakaz prezentowania produktu leczniczego przez specjalistów.....	472
6.7.9.7. Zakaz reklamy wartościowej.....	475
6.7.9.8. Zakaz kierowania reklamy do dzieci.....	476

6.7.9.9. Zakaz przypisywania właściwości leczniczych produktom niebędącym produktami leczniczymi	479
6.7.9.10. Zakaz przekazywania korzyści specjalistom	481
6.7.9.11. Reklama a zakazy antykorupcyjne	488
6.7.9.12. Sygnaliści	491
6.7.9.13. Reklama leków a nieuczciwe praktyki rynkowe	493
6.8. Prowadzenie reklamy produktów leczniczych w internecie	494
6.9. Regulacje karne	496

Rozdział 7

Obrót produktami leczniczymi oraz wymagania dotyczące podmiotów

prowadzących obrót (Marek Świerczyński)	499
7.1. Uwagi ogólne	499
7.2. Pojęcie obrotu produktami leczniczymi	504
7.2.1. Ogólne wyłączenia dotyczące obrotu produktami leczniczymi	507
7.2.2. Wyłączenia dotyczące obrotu hurtowego produktami leczniczymi	509
7.3. Podstawowe warunki wprowadzania produktów leczniczych do obrotu	510
7.4. Rodzaje obrotu produktami leczniczymi	511
7.4.1. Obrót detaliczny	511
7.4.1.1. Apteki	511
7.4.1.2. Obrót pozaapteczny	523
7.4.1.3. Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych	523
7.4.1.4. Obrót detaliczny produktami leczniczymi weterynaryjnymi	527
7.4.2. Obrót hurtowy	528
7.4.2.1. Zezwolenie na prowadzenie hurtowni farmaceutycznej	530
7.4.2.2. Wniosek o udzielenie zezwolenia	531
7.4.2.3. Wymogi dotyczące wnioskodawcy	534
7.4.2.4. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy	536
7.4.2.5. Odmowa udzielenia zezwolenia	536
7.4.2.6. Cofnięcie i wygaśnięcie zezwolenia	537
7.4.2.7. Rejestr Zezwoleń na Prowadzenie Hurtowni Farmaceutycznej	538
7.4.2.8. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za prowadzenie hurtowni farmaceutycznej	538
7.4.2.9. Podmioty uprawnione do zakupu produktów leczniczych z hurtowni farmaceutycznej	539
7.4.2.10. Umowa z podmiotem odpowiedzialnym o przechowywanie lub dostarczanie w imieniu podmiotu odpowiedzialnego (Magdalena Krekora)	540

7.5. System refundacji leków w kontekście obrotu produktami leczniczymi	
– wzmianka.....	542
7.5.1. Uwagi ogólne.....	542
7.5.2. Założenia polityki cenowej w Polsce i UE	544
7.5.3. Kluczowe zasady przyjęte w ustawie refundacyjnej.....	545
7.5.4. Instrumenty dzielenia ryzyka.....	548
7.5.5. Obwieszczenia refundacyjne	549
7.5.6. Sztywne ceny i marże.....	551
7.5.7. Apteki a refundacja i umowy o realizację recept zawierane z NFZ.....	552
7.5.8. Lekarze i recepty refundowane	553
7.5.9. Sankcje administracyjne i przepisy karne	553

Rozdział 8

Inspekcja farmaceutyczna (Magdalena Krekora)	555
8.1. Kompetencje i zadania Inspekcji Farmaceutycznej	555
8.2. Koszt przeprowadzenia badań	557
8.3. Organizacja Inspekcji Farmaceutycznej	558
8.4. Zadania Głównego Inspektora Farmaceutycznego	560
8.5. Zadania wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego.....	562
8.6. Inspektorzy farmaceutyczni do spraw wytwarzania	563
8.7. Wojskowa inspekcja farmaceutyczna.....	563
8.8. Nadzór nad produktami leczniczymi weterynaryjnymi.....	564
8.9. Uprawnienia inspektorów do spraw wytwarzania.....	565
8.10. Badania produktów leczniczych	565
8.11. Sankcje administracyjne.....	566

Rozdział 9

Przepisy karne i kary pieniężne (Magdalena Krekora)	573
--	------------

Rozdział 10

Kształcenie podyplomowe farmaceutów (Magdalena Krekora).....	581
---	------------

Rozdział 11

Zagadnienia ochrony praw własności intelektualnej pozostające w związku z prawem farmaceutycznym (Elżbieta Traple)	583
11.1. Regulacje prawne w zakresie wyłączności danych	583
11.1.1. Założenia ochrony wyłączności danych.....	583
11.1.2. Problem ochrony wyłączności danych w TRIPS	585
11.1.2.1. Założenia ochrony	585
11.1.2.2. Warunki przyznania ochrony.....	587
11.1.2.3. Zakres ochrony.....	588
11.1.3. Ochrona danych w Unii.....	593

11.1.4. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów o ochronie danych	601
11.1.5. Ochrona danych w prawie polskim	604
11.2. Stosowanie wynalazku do celów badań i procedur związanych z uzyskaniem zezwolenia administracyjnego na dopuszczenie leku do obrotu (wyjątek Roche'a Bolara)	612
11.3. Dodatkowe świadectwo ochronne (SPC)	624
11.3.1. Regulacja w prawie UE	624
11.3.1.1. Cel regulacji i warunki udzielenia SPC	624
11.3.1.2. Kontrowersje w przedmiocie interpretacji pojęć użytych w rozporządzeniu nr 469/2009	631
11.3.2. Regulacja dotycząca RP	646
11.3.3. Zmiana rozporządzenia nr 469/2009 (<i>manufacturing waiver</i>) ...	648
11.4. Import równoległy a wyczerpanie prawa z patentu i prawa ochronnego na znak towarowy	650
Orzecznictwo	671
Bibliografia	689
O autorach	699

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 65/65/EWG – dyrektywa Rady 65/65/EWG z 26.01.1965 r. sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do leków gotowych (Dz.Urz. WE 22, s. 369)
- dyrektywa 81/851/EWG – dyrektywa Rady 81/851/EWG z 28.09.1981 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do weterynaryjnych produktów leczniczych (Dz.Urz. WE L 317, s. 1) – nie obowiązuje
- dyrektywa 89/104/EWG – pierwsza dyrektywa Rady 89/104/EWG z 21.12.1988 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz.Urz. WE L 40 z 1989 r., s. 1) – nie obowiązuje
- dyrektywa 89/105/EWG – dyrektywa Rady 89/105/EWG z 21.12.1988 r. dotycząca przejrzystości środków regulujących ustalanie cen na produkty lecznicze przeznaczone do użytku przez człowieka oraz włączenia ich w zakres krajowego systemu ubezpieczeń zdrowotnych (Dz.Urz. WE L 40 z 1989 r., s. 8)
- dyrektywa 91/412/EWG – dyrektywa Komisji 91/412/EWG z 23.07.1991 r. ustanawiająca zasady i wytyczne dobrej praktyki wytwarzania weterynaryjnych produktów leczniczych (Dz.Urz. WE L 228, s. 70)
- dyrektywa 2001/20/WE – dyrektywa 2001/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 4.04.2001 r. w sprawie zbliżania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, odnoszących się do wdrożenia zasady dobrej praktyki klinicznej w prowadzeniu badań klinicznych produktów leczniczych, przeznaczonych do stosowania przez człowieka (Dz.Urz. WE L 121, s. 34) – nie obowiązuje
- dyrektywa 2001/82/WE – dyrektywa 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.11.2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do weterynaryjnych produktów leczniczych (Dz.Urz. WE L 311, s. 1)
- dyrektywa 2001/83/WE – dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.11.2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.Urz. WE L 311, s. 67)

- dyrektywa 2003/94/WE – dyrektywa Komisji 2003/94/WE z 8.10.2003 r. ustanawiająca zasady i wytyczne dobrej praktyki wytwarzania w odniesieniu do produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz produktów leczniczych stosowanych u ludzi, znajdujących się w fazie badań (Dz.Urz. UE L 262, s. 22)
- dyrektywa 2004/27/WE – dyrektywa 2004/27/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 31.03.2004 r. zmieniająca dyrektywę 2001/83/WE w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.Urz. UE L 136, s. 34)
- dyrektywa 2004/28/WE – dyrektywa 2004/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 31.03.2004 r. zmieniająca dyrektywę 2001/82/WE w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do weterynaryjnych produktów leczniczych (Dz.Urz. UE L 136, s. 58)
- dyrektywa 2005/28/WE – dyrektywa Komisji 2005/28/WE z 8.04.2005 r. ustalająca zasady oraz szczegółowe wytyczne dobrej praktyki klinicznej w odniesieniu do badanych produktów leczniczych przeznaczonych do stosowania u ludzi, a także wymogi zatwierdzania produkcji oraz przywozu takich produktów (Dz.Urz. UE L 91, s. 13)
- dyrektywa 2008/95/WE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/95/WE z 22.10.2008 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz.Urz. UE L 299, s. 25) – nie obowiązuje
- dyrektywa 2011/62/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/62/UE z 8.06.2011 r. zmieniająca dyrektywę 2001/83/WE w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi – w zakresie zapobiegania wprowadzaniu sfałszowanych produktów leczniczych do legalnego łańcucha dystrybucji (Dz.Urz. UE L 174, s. 74)
- dyrektywa 2015/2436 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2436 z 16.12.2015 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz.Urz. UE L 336, s. 1)
- dyrektywa 2017/1572 – dyrektywa Komisji (UE) 2017/1572 z 15.09.2017 r. uzupełniająca dyrektywę 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zasad i wytycznych dobrej praktyki wytwarzania produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.Urz. UE L 238, s. 44)
- ICH GCP – Dobra Praktyka Kliniczna (Good Clinical Practice) Międzynarodowej Rady Harmonizacji Wymagań Technicznych dla Rejestracji Produktów Leczniczych Stosowanych u Ludzi (The International Conference on Harmonisation of Technical Requirements for Registration of Pharmaceuticals for Human Use), https://www.gcppl.org.pl/Portals/2/advertisings/ICH_GCP_E6_R2_wersja_polska_FINAL.pdf (dostęp: 1.08.2019 r.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.)

- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1950 ze zm.)
- KEL – Kodeks etyki lekarskiej (https://www.nil.org.pl/__data/assets/pdf_file/0003/4764/Kodeks-Etyki-Lekarskiej.pdf, dostęp: 4.09.2019 r.)
- komunikat Komisji z 30.12.2003 r. – komunikat Komisji w sprawie równoległego importu produktów medycznych, w stosunku do których wydane zostało uprzednio pozwolenie na sprzedaż, COM(2003) 839 final
- konwencja paryska – Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej z 20.03.1883 r.; ostatni tekst z 14.07.1967 r., uchwalony w Sztokholmie (Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51 – załącznik)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 2086 ze zm.)
- nowelizacja z 20.04.2004 r. – ustawa z 20.04.2004 r. o zmianie ustawy – Prawo farmaceutyczne, ustawy o zawodzie lekarza oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo farmaceutyczne, ustawę o wyrobach medycznych oraz ustawę o Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (Dz.U. Nr 92, poz. 882)
- nowelizacja z 30.03.2007 r. – ustawa z 30.03.2007 r. o zmianie ustawy – Prawo farmaceutyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 75, poz. 492)
- pr. farm. – ustawa z 6.09.2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 499 ze zm.)
- pr. przeds. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r. poz. 1292)
- p.p.s.a. – ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 1302 ze zm.)
- p.w.p. – ustawa z 30.06.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 776 ze zm.)
- p.s.w.n. – ustawa z 20.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1668 ze zm.)
- RODO – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1)
- r.DPK – rozporządzenie Ministra Zdrowia z 2.05.2012 r. w sprawie Dobrej Praktyki Klinicznej (Dz.U. poz. 489)

- r.k.b. – rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 11.05.1999 r. w sprawie szczegółowych zasad powoływania i finansowania oraz trybu działania komisji bioetycznych (Dz.U. Nr 47, poz. 480)
- rozporządzenie nr 2377/90 – rozporządzenie Rady (EWG) nr 2377/90 z 26.06.1990 r. ustanawiające wspólnotową procedurę dla określenia maksymalnego limitu pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego (Dz.Urz. WE L 224, s. 1) – nie obowiązuje
- rozporządzenie nr 1768/92 – rozporządzenie Rady (EWG) nr 1768/92 z 18.06.1992 r. dotyczące stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych (Dz.Urz. WE L 182, s. 1) – nie obowiązuje
- rozporządzenie nr 2309/93 – rozporządzenie Rady (EWG) nr 2309/93 z 22.07.1993 r. ustanawiające wspólnotowe procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję ds. Oceny Produktów Leczniczych (Dz.Urz. WE L 214, s. 1) – nie obowiązuje
- rozporządzenie nr 1610/96 – rozporządzenie (WE) nr 1610/96 Parlamentu Europejskiego i Rady z 23.07.1996 r. dotyczące stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla środków ochrony roślin (Dz.Urz. WE L 198, s. 30)
- rozporządzenie nr 141/2000 – rozporządzenie (WE) nr 141/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z 16.12.1999 r. w sprawie sierocych produktów leczniczych (Dz.Urz. WE L 18 z 2000 r., s. 1)
- rozporządzenie nr 847/2000 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 847/2000 z 27.04.2000 r. ustanawiające przepisy w celu spełnienia kryteriów oznaczania produktów leczniczych jako sierocych produktów leczniczych oraz definicje pojęć „podobnego produktu leczniczego” i „wyższości klinicznej” (Dz.Urz. WE L 103, s. 5)
- rozporządzenie nr 726/2004 – rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 31.03.2004 r. ustanawiające unijne procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję Leków (Dz.Urz. UE L 136, s. 1)
- rozporządzenie nr 1901/2006 – rozporządzenie (WE) nr 1901/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.12.2006 r. w sprawie produktów leczniczych stosowanych w pediatrii oraz zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1768/92, dyrektywę 2001/20/WE, dyrektywę 2001/83/WE i rozporządzenie (WE) nr 726/2004 (Dz.Urz. UE L 378, s. 1)
- rozporządzenie nr 1394/2007 – rozporządzenie (WE) nr 1394/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.11.2007 r. w sprawie produktów leczniczych terapii zaawansowanej i zmieniające dyrektywę 2001/83/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 726/2004 (Dz.Urz. UE L 324, s. 121)

- rozporządzenie nr 1234/2008 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1234/2008 z 24.11.2008 r. dotyczące badania zmian w warunkach pozwoleń na dopuszczenie do obrotu dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i weterynaryjnych produktów leczniczych (Dz.Urz. UE L 334, s. 7)
- rozporządzenie nr 469/2009 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 469/2009 z 6.05.2009 r. dotyczące dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych (Dz.Urz. UE L 152, s. 1)
- rozporządzenie nr 470/2009 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 470/2009 z 6.05.2009 r. ustanawiające wspólnotowe procedury określania maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 2377/90 oraz zmieniające dyrektywę 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 152, s. 11)
- rozporządzenie nr 520/2012 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 520/2012 z 19.06.2012 r. w sprawie działań związanych z nadzorem nad bezpieczeństwem farmakoterapii, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady i w dyrektywie 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 159, s. 5)
- rozporządzenie nr 536/2014 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 536/2014 z 16.04.2014 r. w sprawie badań klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz uchylenia dyrektywy 2001/20/WE (Dz.Urz. UE L 158, s. 1)
- rozporządzenie nr 910/2014 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23.07.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.Urz. UE L 257, s. 73)
- rozporządzenie 2016/161 – rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/161 z 2.10.2015 r. uzupełniające dyrektywę 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady przez określenie szczegółowych zasad dotyczących zabezpieczeń umieszczanych na opakowaniach produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.Urz. UE L 32 z 2016 r., s. 1)
- r.r.p.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z 21.11.2008 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych (Dz.U. Nr 210, poz. 1327)
- r.r.p.l. z 2002 r. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z 16.12.2002 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych (Dz.U. Nr 230, poz. 1936) – nie obowiązuje
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
- TRIPS – Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej – załącznik nr 1 obwieszczenia Ministra Spraw Zagranicznych z 12.02.1996 r. w sprawie publikacji załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO) (Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143)

- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.Urz. UE C 321E z 2006 r., s. 37)
- traktat akcesyjny z 2003 r. – Traktat podpisany w Atenach 16.04.2003 r. między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864)
- u.d.i.p. – ustawa z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429)
- u.dz.l. – ustawa z 15.04.2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2190 ze zm.)
- u.i.a. – ustawa z 19.04.1991 r. o izbach aptekarskich (Dz.U. z 2019 r. poz. 1419)
- u.p.p. – ustawa z 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2019 r. poz. 1127 ze zm.)
- u.p.s.k. – ustawa z 22.08.1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U. z 2019 r. poz. 1222)
- u.r.t. – ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2019 r. poz. 361 ze zm.)
- u.s.i.o.z. – ustawa z 28.04.2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz.U. z 2019 r. poz. 408 ze zm.)
- ustawa refundacyjna – ustawa z 12.05.2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 784 ze zm.)
- ustawa o VAT – ustawa z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2018 r. poz. 2174 ze zm.)
- u.URPL – ustawa z 18.03.2011 r. o Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (Dz.U. z 2019 r. poz. 662 ze zm.)
- u.ś.d.e. – ustawa z 18.07.2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2019 r. poz. 123 ze zm.)
- u.z.l. – ustawa z 5.12.1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2019 r. poz. 537 ze zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1010 ze zm.)
- u.z.p.p. – ustawa z 15.07.2011 r. o zawodach pielęgniarki i położonej (Dz.U. z 2019 r. poz. 576 ze zm.)

Sądy i inne instytucje

EMA	-	Europejska Agencja Leków (European Medicines Agency)
EOG	-	Europejski Obszar Gospodarczy
GIF	-	Główny Inspektor Farmaceutyczny
GLW	-	Główny Lekarz Weterynarii
ICH	-	International Conference on Harmonisation (Międzynarodowa Konferencja Harmonizacyjna)
GCPpl	-	Stowarzyszenie na rzecz Dobrej Praktyki Badań Klinicznych w Polsce
GIS	-	Główny Inspektor Sanitarny
NFZ	-	Narodowy Fundusz Zdrowia
NSA	-	Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	-	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
SA	-	sąd apelacyjny
SN	-	Sąd Najwyższy
TS	-	Trybunał Sprawiedliwości
TSUE	-	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
URPL	-	Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych
VICH	-	Veterinary International Conference on Harmonisation
WHO	-	World Health Organization (Światowa Organizacja Zdrowia)
WSA	-	wojewódzki sąd administracyjny

Czasopisma

EIPR	-	European Intellectual Property Review
GRUR	-	Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht
GRUR Int.	-	Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil
IIC	-	International Review of Intellectual Property and Competition Law
KPP	-	Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	-	Monitor Prawniczy
NJW	-	Neue Juristische Wochenschrift
OSNC	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna
OwSS	-	Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
PiM	-	Prawo i Medycyna
PiP	-	Państwo i Prawo
PPH	-	Przegląd Prawa Handlowego
PPP	-	Przegląd Prawa Publicznego
PUG	-	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPC	-	Report of Patent, Design and Trade Mark Cases
SPP	-	Studia Prawa Prywatnego
ZNUJ	-	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

Inne

ATC	-	kod anatomiczno-terapeutyczno-chemiczny
CBOSA	-	Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
CEBK	-	Centralna Ewidencja Badań Klinicznych

CHPL	-	Charakterystyka Produktu Leczniczego
CHPLW	-	Charakterystyka Produktu Leczniczego Weterynaryjnego
CRA	-	Clinical Research Associate (Monitor Badań Klinicznych)
CRF	-	Case Report Form (karta obserwacji klinicznej)
CRO	-	Contract Research Organization (organizacja prowadząca badania kliniczne na zlecenie)
CTD	-	Common Technical Document (Wspólny Dokument Techniczny)
DDD	-	dobowa dawka leku ustalona przez WHO
EFTA	-	Europejskie Porozumienie o Wolnym Handlu
GCP	-	Good Clinical Practice (Dobra Praktyka Kliniczna)
GMP	-	Good Manufacturing Practice (Dobra Praktyka Wytwarzania)
PESF	-	Państwowy Egzamin Specjalizacyjny Farmaceutów
PIC/S	-	Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme (Schemat Współpracy Inspekcji Farmaceutycznych)
PSUR	-	Periodic Safety Update Reports (okresowo aktualizowane sprawozdania dotyczące bezpieczeństwa)
SOLR	-	System Obsługi List Refundacyjnych
SOP	-	Standard Operating Procedure (Standardowa Procedura Operacyjna)
SPC	-	Supplementary Protection Certificate (dodatkowe świadectwo ochronne)

Rozdział 1

ZAKRES REGULACJI

Prawo farmaceutyczne zostało uchwalone 6.09.2001 r. i weszło w życie w terminie i na warunkach określonych w przepisach wprowadzających¹. Prawo farmaceutyczne jest regulacją kompleksową, obejmującą w zasadzie całą problematykę związaną z wprowadzaniem na rynek produktów leczniczych. Zagadnienia, jakie znalazły się w tej ustawie, to:

zakres ustawy

- zasady i tryb dopuszczania do obrotu produktów leczniczych, z uwzględnieniem w szczególności wymagań dotyczących jakości, skuteczności i bezpieczeństwa ich stosowania;
- nadzór nad bezpieczeństwem stosowania produktów leczniczych;
- warunki prowadzenia badań klinicznych produktów leczniczych;
- warunki wytwarzania produktów leczniczych;
- warunki wytwarzania, importu i dystrybucji substancji czynnych;
- wymagania dotyczące reklamy produktów leczniczych;
- warunki obrotu produktami leczniczymi;
- pośrednictwo w obrocie produktami leczniczymi;
- wymagania dotyczące aptek, hurtowni farmaceutycznych i placówek obrotu pozaaptecznego;
- kształcenie podyplomowe farmaceutów;
- zadania Inspekcji Farmaceutycznej i uprawnienia jej organów.

Ponadto przepisy tej ustawy stosuje się do produktów leczniczych będących środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie nieuregulowanym tymi ostatnimi przepisami.

---

¹ Ustawa z 6.09.2001 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo farmaceutyczne, ustawę o wyrobach medycznych oraz ustawę o Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (Dz.U. Nr 126, poz. 1382 ze zm.).

**implemento-
wane dyrektywy
UE**

Prawo farmaceutyczne jest prawie w całości oparte na prawie wspólnotowym i implementuje do polskiego porządku prawnego następujące akty prawne Unii Europejskiej:

- 1) dyrektywę Rady 90/167/EWG z 26.03.1990 r. ustanawiającą warunki przygotowania, wprowadzania do obrotu i użycia pasz leczniczych we Wspólnocie²;
- 2) dyrektywę Komisji 91/412/EWG z 23.07.1991 r. ustanawiającą zasady i wytyczne dobrej praktyki wytwarzania weterynaryjnych produktów leczniczych³;
- 3) dyrektywę 2001/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 4.04.2001 r. w sprawie zbliżania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, odnoszących się do wdrożenia zasady dobrej praktyki klinicznej w prowadzeniu badań klinicznych produktów leczniczych, przeznaczonych do stosowania przez człowieka⁴;
- 4) dyrektywę 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.11.2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do weterynaryjnych produktów leczniczych⁵;
- 5) dyrektywę 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.11.2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi⁶;
- 6) dyrektywę Komisji 2003/94/WE z 8.10.2003 r. ustanawiającą zasady i wytyczne dobrej praktyki wytwarzania w odniesieniu do produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz produktów leczniczych stosowanych u ludzi, znajdujących się w fazie badań⁷;
- 7) dyrektywę Komisji 2005/28/WE z 8.04.2005 r. ustalającą zasady oraz szczegółowe wytyczne dobrej praktyki klinicznej w odniesieniu do badanych produktów leczniczych przeznaczonych do stosowania u ludzi, a także wymogi zatwierdzania produkcji oraz przywozu takich produktów⁸;
- 8) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/35/WE z 23.04.2009 r. w sprawie substancji barwiących, które mogą być dodawane do produktów leczniczych⁹;
- 9) dyrektywę Komisji (UE) 2017/1572 z 15.09.2017 r. uzupełniającą dyrektywę 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do

² Dz.Urz. WE L 92, s. 57.

³ Dz.Urz. WE L 228, s. 70.

⁴ Dz.Urz. WE L 121, s. 34.

⁵ Dz.Urz. WE L 311, s. 1.

⁶ Dz.Urz. WE L 311, s. 67.

⁷ Dz.Urz. UE L 262, s. 22.

⁸ Dz.Urz. UE L 91, s. 13.

⁹ Dz.Urz. UE L 109, s. 10.

zasad i wytycznych dobrej praktyki wytwarzania produktów leczniczych stosowanych u ludzi¹⁰.

Rynek produktów leczniczych w Polsce jest regulowany nie tylko przez przepisy Prawa farmaceutycznego, lecz także przez liczne rozporządzenia wspólnotowe, które oczywiście obowiązują w Polsce bezpośrednio i nie wymagają implementacji. Te rozporządzenia to:

- 1) rozporządzenie Rady (WE) nr 297/95 z 10.02.1995 r. w sprawie opłat wnoszonych na rzecz Europejskiej Agencji ds. Oceny Produktów Leczniczych¹¹;
- 2) rozporządzenie Komisji (WE) nr 540/95 z 10.03.1995 r. ustanawiające uzgodnienia dotyczące zgłaszania podejrzanych nieoczekiwanych reakcji negatywnych na produkty lecznicze stosowane u ludzi i do celów weterynaryjnych, niestanowiących jednak poważnego zagrożenia, zaistniałych we Wspólnocie lub w państwie trzecim, dopuszczonych do obrotu zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (EWG) nr 2309/93¹²;
- 3) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1662/95 z 7.07.1995 r. ustanawiające pewne szczegółowe uzgodnienia w celu wykonania wspólnotowych procedur podejmowania decyzji w odniesieniu do zezwoleń na wprowadzenie do obrotu produktów stosowanych u ludzi lub weterynaryjnych¹³;
- 4) rozporządzenie Komisji (WE) nr 2141/96 z 7.11.1996 r. dotyczące rozpatrywania wniosku o przeniesienie pozwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów leczniczych wchodzących w zakres rozporządzenia Rady (WE) nr 2309/93¹⁴;
- 5) rozporządzenie (WE) nr 141/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z 16.12.1999 r. w sprawie sierocych produktów leczniczych¹⁵;
- 6) rozporządzenie Komisji (WE) nr 847/2000 z 27.04.2000 r. ustanawiające przepisy w celu spełnienia kryteriów oznaczania produktów leczniczych jako sierocych produktów leczniczych oraz definicje pojęć „podobny produkt leczniczy” i „wyższość kliniczna”¹⁶;
- 7) rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 31.03.2004 r. ustanawiające unijne procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję Leków¹⁷;

**rozporządzenia
UE**

¹⁰ Dz.Urz. UE L 238, s. 44.

¹¹ Dz.Urz. WE L 35, s. 1.

¹² Dz.Urz. WE L 55, s. 5.

¹³ Dz.Urz. WE L 158, s. 4.

¹⁴ Dz.Urz. WE L 286, s. 6.

¹⁵ Dz.Urz. WE L 18 z 2000 r., s. 1.

¹⁶ Dz.Urz. WE L 103, s. 5.

¹⁷ Dz.Urz. UE L 136, s. 1.

W publikacji przedstawiono podstawowe pojęcia prawa farmaceutycznego oraz problemy prawne związane z:

- dopuszczaniem do obrotu produktów leczniczych,
- prowadzeniem badań klinicznych,
- wytwarzaniem i reklamą produktów leczniczych,
- obrotem hurtowym i detalicznym produktami leczniczymi, w tym z ustalaniem ich cen, a także importem równoległym.

W opracowaniu uwzględniono ostatnią nowelizację prawa farmaceutycznego, mającą na celu zahamowanie wywozu produktów leczniczych z Polski. Omówiono przepisy karne dotyczące wykroczeń i przestępstw popełnianych w związku z obrotem, reklamowaniem czy wytwarzaniem produktów leczniczych, a także kary pieniężne wymierzane z tytułu naruszeń prawa farmaceutycznego. Ponadto zawarto wiele odniesień do prawa unijnego, w tym do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Przybliżono również organizację i działanie Inspekcji Farmaceutycznej.

Na uwagę czytelników zasługuje zaprezentowanie problematyki dotyczącej ochrony praw własności intelektualnej w związku z prawem farmaceutycznym, refundacji i cen leków, wytwarzaniem i obrotem substancjami czynnymi.

Książka jest przeznaczona dla przedsiębiorców działających na rynku farmaceutycznym i kancelarii prawnych zajmujących się obsługą tych podmiotów. Poruszane zagadnienia powinny ponadto zainteresować zarówno jednostki prowadzące badania kliniczne, jak i zajmujące się reklamą produktów leczniczych. Opracowanie może być również wykorzystywane jako podręcznik dla studentów.

9788381609159 W03P01

ISBN 978-83-8160-915-9

9 788381 609159

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL